

stajajo v 1. ali 2. razredu po več let. Komaj da poznajo slovenske čerke, imeli bi se učiti nemškega branja, to pa presega njih moči in od leta do leta zaostajajo. Bolj obdarovani in pridni otroci pa se bodo v 3. in 4. razredu glavnih šol, rekel bi, toliko nemščine naučili, kolikor je bodo potrebovali, in po okolnosti se v nji dalje urili, — slabjši otroci se bodo pa vsaj v maternem jeziku naučili brati, pisati in števili. — Koliko bo nemščina pri tem škode terpela, se ne more tako na tanko in gotovo izštevili, kakor da je $2 \times 2 = 4$. Od kod pa pride, da imajo nekteri gospodje, kar nemščino zadeva, tako tanko vest in toliko skerbí za ljudstvo, da jim je še vse premalo nemščine po šolah, ker je vendar očitno znano, da ponemčevavne šole národu kar nič niso koristile, da je národ v naj potrebnejših rečeh ostajal brez podučevanja in tako zaostajal za svojim sosedi. Ta ljubezen in skerb je sumljiva in javljne izvira iz čistega vira; národ, večina národa je, za kterega je prvo skrbeti po nižjih šolah; národ ostaja v deželi, njemu so drugi nauki potrebnejši od inostranskih jezikov.

Poslanec g. Dežman je rekel, da hoče tej oglašeni frazi krinko z lica potegniti, a mi mislimo, da so si gospodje poslanci zagovorniki nemščine sami sebi šemo z lica vzeli. Še odmevajo po dvorani deželnega zbora besede, ktere sta govorila g. g. poslanca grof Auersperg in Dežman za povzdigo šolstva in ravnopravnosti jezikov v deželi in sedaj — Kaj slabo se je vjemalo, ko je ravno poprej poslanec g. Kromer duhovščino napadal, ker je katoliška, in nemškutarska noče in po svojem namenu tudi ne sme biti, poslanec g. grof Auersperg pa je rekel, da se je — se vé da v naj žlahnejšem pomenu — še vse premalo ponemčevalo. Kaj se to z drugimi besedami pravi, kakor: poprimite se nemškega jezika, potem bote učeni, omikani, požlahnjeni, sicer pa ostanete siroveži. Ali je g. Kromer tudi iz prepričanja ali iz lastne skušnje govoril, ko je rekel, da so svetinje po ozarah pobirali in iz plota si križe lomili! Sicer je že gospodu poslancu nekdo povedal, da bi bilo bolje, ko bi po cesarjevih besedah za ravnopravnost skrbel; gospodu deželnemu sodniku pa taka odkritoserčnost slabo pristuje. Njih veličanstvo so poklicali deželne zборе, da bi se posvetovali o postavih, deželi koristnih. Namesti tega pa se dragi čas trati s prepiri in z osebnostimi „et peccatur extra in intra muros Iliacos“, ljudstvo zgublja vse zaupanje do takošnih zborov, ker se ne posvetuje o blagru dežele, marveč se strasti rede in goje. In od takega deželnega zbora tudi ni pričakovati, da bi bil kdaj slovenskemu národu bolj pravičen. Slovenci pa zaupamo visoki vladi; dala nam je več, kakor je bilo zopernikom ljubo, in nadjamo se, da bo sčasoma dala nam vsega, česar je obljubila vsem národom mnogojezične Avstrije. *M. Močnik.*

Novice.

V „Tagesposti“ beremo od besede do besede tako le:

Iz Celja 12. svečana. Naša srenja se je že večkrat pritoževala zavoljo slovensko - nemških šolskih knjig, ktere se rabijo na tukaj-

šnji glavni šoli; od druge strani se je pa tudi zahtevalo, da naj bi bili učenci glavne šole tudi zmožni, podučevati v slovenskem jeziku, ker to tirja enakopravnost jezikov. V obojem oziru smo dobili sedaj vladini ukaz. C. k. ministerstvo je dne 15. prosenca t. l. za prihodnje šolsko leto odpravilo več šolskih knjig tukaj navadnih, med temi pa posebno praktično slovensko-nemško gramatiko, ktera, zahtevaje toliko zapletenih namenov zares ni dosti praktična, *) in ker drugega pripomočka ni bilo, priporočilo je za slovensko-nemški poduk dvojezično malo berilo in druge starejše šolske knjige. Ta ukaz je naznanilo c. k. deželno poglavarstvo knezo-škofovemu lavanškemu ordinariatu (?), in je ob enem tudi poprosilo, da naj učiteljem glavne šole dalje ukaže, česar je namenu pripravnega, in resno zahteva, da naj se učenci, kateri ne znajo slovenski, v kratki dobi tega naučé **), kajti razumé se, da le takošni učenci, kateri znajo nemški in slovenski jezik, morejo s pridom rabiti nove šolske knjige.

M. Močnik.

Iz Ljubljane. Ravno kar smo dobili iz Praga 3. l. g. Gerbičeve „Lire Slovenske“, ktera ima 6 prav vgodnih napevov: dva „na slavo sv. Cirilu in Metodu“, „sv. Jožef“, „žalostna mati božja“, „terpljenje Jezusovo“ in „oznanjenje Mariji“. Pervi list pride kmali na svitlo.

Imenik p. n. g. naročnikov: 74. Kašpar Lešnik, učitelj pri sv. Marjeti pri Pesnici. — 75. I. Poč, bogoslovec v Ljubljani. — 76. Andrej Znidarčič, duh. pomočnik v Kobaridu. — 77. O. Zofron Merk, gvardian v Mar. Nazaretu na spod. Štajerskem. — 78. Dr. Jože Muršec, učitelj veroznanstva v Gradcu. — 79. Anton Blagné, oskerbnik v Rakovniku. — 80. Pfarramt St. Georgen. — 81. Avgust K. Pügel, učitelj v Gradcu. — 82. Edvard Polak, dekan v Leskovcu. — 83. Janez Lukan, učitelj v Morobici. — 84. Čitavnica v Ljubljani. — 85. Dr. Anton Jare, prošt in c. k. šolski svetovavec v Ljubljani. —

*) Slovensko-nemška gramatika ni praktična temu, kdor je ne razumé. Kdor je pa ne razumé, kaže, 1. da ne vé, kako se v novejši dobi jezikov učimo; 2. ne razumé slovenskega jezika. Kaj čuda, da knjig, ktere primerjajo nemški in slovenski jezik, ne razumé; kar pa človek ne umé, to pa njemu ni koristno, to napada, ker noče spoznavati svoje nevednosti in nezmožnosti.

Iz teh vzrokov to gramatiko od več strani napadajo. Kdor pa mirno in pravično prevdaja, spoznatí mora, da namenu, kakoršnega so imele in ga še sedaj imajo glavne šole po slovenskih krajih, bolj pripravne in vgodne knjige nismo še imeli, in če se ta enostransko odpravi, drugo pa ostane vse pri starem, gremo rakovo pot. Učnikom, kateri ne znajo slovenskega jezika, ni le samo praktična slovensko-nemška gramatika, temuč vse slovenske knjige tern v peti, zadovoljni bi bili ta čas, ko bi se vse odpravile. Ker pa vendar sedanjí čas tirja, da se učí slovenski jezik, in jim tudi vest pravi, da niso šole zavoljo učencov, temuč učenci zavoljo šol, pa napadajo Slovence in njih jezik, agitirajo, denuncirajo, kar koli morejo, po prislovcí: „Odisse, quem laeseris“.

**) To bi bilo pravo, in potem bi pa tudi nehali vse grajanje slovenskih šolskih knjig. Naj veljavnejši zoperniki slovenščine so vradniki in učenci. Ko bi se tem in unim pristavil obrok, do kterega bi se morali učiti slovenskega jezika, vso drugo pesem bi potem peli. Ti in vsi tokošni so zoperniki slovenščine ex offio. Ta služba pa ali vrad, kateri jim to nalaga, je njih zloznost in sebičnost. In dokler bojo prašali take možicelne, je li mogoče slovenski pisati, dotlej se bo govorilo: „Ni mogoče“. Komur pa ni mogoče, naj pa gre rakom žvižgat.

Pls.